

en mere summariff Fremgangsmaade, men det staaer i Bedkommendes Magt at bringe det i Anslag, og da det stæer i Henshold til den paa den Tid gjældende Lovgivning, vil der fra et retligt Standpunkt ikke kunne være Noget derimod at erindre. Jeg troer altsaa, at det godt kan forsvares at stemme for Lovudkastet med den af Udvalget foreslaaede Endring uden at medtage den hyerste Conseqvents deraf, hvorved man vil komme til et Resultat, som ikke er ønskeligt. Udvalget har, som det høitærede Thing vil see, bestræbt sig for at knytte til denne Tilbagebetaling en Række af andre Ting, der skulde regnes Fæstefamilien tilgode i Tilfælde af Fæsteledighed. Jeg skal ikke gjentage den Motivering, som derom findes, og som kunde være bleven meget udførligere, da jeg troer, at selve Affattelsen bærer Vidnesbyrd om, at hvert Ord har været nøie overveiet og Gjenstand for udførlig Drøftelse, men jeg skal oppebie, om der maatte opstaae nogen Tvivl eller Usikkerhed eller videre Indvendinger. Jeg troer ikke, at det er vanskeligt at forsvare Indholdet og Indholdets Begrændsning. Det sees, at det gaaer ud paa at fastsætte en rimelig Tid, i hvilken alle Fæstetrigtighederne komme Fæsterens Bo tilgode, saa at Fæsteledigheden indtræder ikke fra selve Dødsdagen, men først fra et senere Tidspunkt, indtil hvilket Familien beholder Bopælen paa Fæstestedet og oppebærer alle Frugterne af samme. Vi have dernæst tilladt os at foreslaae, at den i Forordningen af 1787 § 5, udtalte Ret til Erstatning for nødvendige Tilbygninger udvides til at gjælde alle hensigtsmæssige Forøgelse af Tilbygninger og Inventarium, saavel som alle Grundforbedringer, store og smaa, men først og fremmest de større, Affooning, Engvanding osv., som fordrer betydelige Capitaludlæg, som først indvindes efter længere Aaremaal, og endelig, hvad der er mindre vigtigt, men dog hensigtsmæssigt, Erstatning for den beviislig nedlagte rigeligere eller kostbarere Sæd, end der i sin Tid var overleveret Fæsteren ved Tiltrædelsen. Noget, der synes at være saa meget mere billigt, som det utvivlsomt vilde være Fæsterens Eiendom, hvis det ikke var nedlagt i Jorden, men fandtes paa Bøden. Alt dette vil gjøre det muligt, at især alle de Forbedringer paa Bygninger og For-

bebringer i Culturmethoder, som gjøre Agerbruget mere frugtbringende, lige saa fuldt kunne komme Fæstegodsset tilgode som Selveiergodsset, idet Fæsteren ikke vil have nogen Betænkelse ved at sætte en Capital paa Jorden forbebringning istedetfor at lade Jorden være, som den fandtes ved Indfæstningen, naar det, han anvender, i ethvert Tilfælde kommer Familien tilgode. Jeg troer, at ogsaa Betænkelsen ved at indbrømme Brugerens Ret til at disponere over Eiers Capital maa bortfalde, naar man tager Hensyn til den Garanti, der stilles ved, at Bestemmelsen er affattet saaledes, at det kun er virkelige Værdiforøgelse, hvorfor Fæsteren modtager Erstatning, og det maa dernæst erindres, at den praktiske Følge ordentligviis ikke vil blive, at disse Capitaler udbetales, men kun det Samme, som er tilfattet ved den nye § 2, at der tilfikkres Fæsterens Familie, naar der er Tale om Overenskomst enten om et nyt Fæste eller om Fæstets Overgang til Selveierdom, gunstigere Vilkaar, idet den kan komme til at afgjøre en Deel af den nye Indfæstning eller af Kjøbesummen ved en Deel af de Rettigheder, som ere erhvervede, f. Ex. af Sønnens Fader, men som denne ikke har oplagt som rede Penge, men nedlagt i Gaarden. Jeg skal altsaa anbefale alle disse Forslag til det høitærede Things Vedtagelse, idet jeg holder mig overbevist om, at om end det, der derved opnaaes, er lidet i Sammenligning med det, som man har haabet at erholde — et Haab, som Enhver har Ret til at htre — er det dog virkelig et Fremskridt, som vil fremme Jordbrugets Udvikling paa Fæsteeiendomme, og som vil sikke Fæsterne bedre Vilkaar, hvad enten de optræde som nye Fæstere eller som Kjøbere af deres Fæsteteder til Selveierdom, at det altsaa er et Fremskridt, som jeg synes, at man bør tage imod.

Indenrigsministeren ad interim:

Imod de af Udvalget foreslaaede nye Paragrapher skal jeg ikke have Noget at erindre. De Spørgsmaal, som indholdes i disse Forslag, have ved Regjeringens Affattelse af Udcastet været Gjenstand for Ministeriets Overveieelse, om ikke i denne bestemte Sikkelse, saa dog med Hensyn til Tanken deri, og jeg tilstaaer,